

ὁποῖον μόνον ἐκ φήμης ἐγνώρισαν· ἢ καὶ ἄλλοις, οἵτινες θρηνοῦντες ἐπὶ τοῖς δυστυχήμασι τῶν τυράννων μου τρέμουσι μὴ ἐπέλθῃ τὸ τέρμα τυραννίας, ἧτις φέρει σκάνδαλον καὶ ἀτιμίαν εἰς τὴν Εὐρώπην ἅπασαν. Εἶδον τὴν Βρετανικὴν βουλὴν, ἀλαζονευομένην ἐπὶ τῇ ἐλευθερίᾳ δῆθεν αὐτῆς, καὶ κατὰ παράδοξον ἀντίφασιν ἐξαπτομένην μὲν ἀφ' ἐνὸς ὑπὲρ τῶν Αἰθιοπῶν, ἐτοιμάζουσαν δ' ἀφ' ἐτέρου τὸν στόλον αὐτῆς ὅπως ἐμποδίσῃ τοὺς Ῥώσους νὰ καταστρέψωσι τὸν βλάκα τοῦ Βυζαντίου τύραννον. Εἶδον Γάλλους ἐπιλήσμονας τῆς ἀρτιγεννήτου αὐτῶν ἐλευθερίας καὶ εἰσέτι ὑπὲρ τῶν Τούρκων συνηγοροῦντας· τὸν δὲ ἀργυρόνητον Peyssonel ἀγωνιζόμενον διὰ τοῦ ἐγκληματικοῦ καλάμου τοῦ νὰ οὐδετερώσῃ τὴν ἐπίδρασιν τὴν ὁποῖαν ἠδύνατο νὰ ἐξασκήτωσιν ἐπὶ τῆς κοινῆς γνώμης τὰ κατὰ Τούρκων συγγράμματα τοῦ Voltaire καὶ τοῦ Volney. Εἶδον ἐπὶ τέλους τὴν Εὐρώπην ἅπασαν ἀταράχως θεωροῦσαν τὸν αἰσχρὸν τῆς Πολωνίας διαμελισμὸν, ἀλλ' ἐξεγειρομένην ἅμα ὁ ἐλάχιστος παρουσιασθῆ κίνδυνος ὑπὲρ τοῦ προσφιλοῦς αὐτῆς συμμαχοῦ, τοῦ Τούρκου. Ἀφοῦ ταῦτα εἶδον, φίλε ἀγαπητὲ, δὲν θὰ ἀπορεῖς εἰς τὸ ἐξῆς διατὶ προκρίνω νὰ διατηρήσω τοῦ ξένου τὴν ιδιότητα καὶ νὰ φέρω τὸ στίγμα τοῦτο, ὃ ἐστὶ ἀνδρὸς ἀπάτριδος, μᾶλλον, ἢ νὰ παραδεχθῶ ὡς πατρίδα οἰανδῆποτε τῆς Εὐρώπης χώραν. Ἡ ἀγανάκτησίς μου δὲν θὰ καταπνίξῃ οὐδέποτε ἐν τῇ ψυχῇ μου τὸ αἶσθημα τῆς εὐγνωμοσύνης πρὸς τὰς χώρας αἵτινες μ' ἐφιλοξένησαν. Ἀλλὰ θὰ θεωρήσω ἐμαυτὸν προδότην πρὸς τὴν ἀληθῆ μου πατρίδα ἐάνποτε συγκαταθεθῶ ν' ἀποκαλεσθῶ πολίτης κράτους φίλου τῶν τυραννούντων αὐτὴν, ὅσω ἐλεύθερον καὶ ἂν ὑποθεθῇ τὸ κράτος ἐκεῖνο. Ὅχι, φίλε μου, πατρὶς δι' ἐμὲ δὲν ὑπάρχει πλέον. Εἶμαι τοῦ κόσμου πολίτης, οὐδὲ ἀναγνωρίζω ἄλλους συμπολίτας ἢ φίλους ἢ ἀδελφοὺς, (παρεκτός ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἡ φύσις μοι ἔδωκεν), εἰμὴ μόνους τοὺς ὀλίγους φιλανθρώπους καὶ φιλοδικαίους ἄνδρας, τοὺς καθ' ἅπαντα τὰ ἔθνη δισπαρμένους. Ἡ μόνη πατρίς τὴν ὁποῖαν ἤθελον ποτὲ δυνῆθαι νὰ παραδεχθῶ ἤθελεν εἶσθαι ἡ Μελιτῆ ἢ ἡ Ῥωσσία, ἐάν ἦσαν ἐλεύθεροι οἱ Μελιταῖοι ἢ οἱ Ῥῶσοι. Παρ' αὐτοῖς μόνον ἠδυνάμην νὰ ἔχω παραμυθίαν τινὰ, βλέπων αἰχμαλωτιζομένους ἐκεῖ τοὺς κρατοῦντας ὑπὸ σιδηροῦν ζυγὸν τοὺς συμπατριώτας μου. Ἀλλ' οὔτε τοὺς Μελιταίους ἀγαπῶ οὔτε τοὺς Ῥώσους. Ἐάν ἐπιθυμῶ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν Ῥώσων, τὴν ἐπιθυμῶ, φίλε μου, διότι συναισθάνομαι ὅτι εἰς τὴν παροῦσαν αὐτῶν κατάστασιν οἱ Ἕλληνες βαρυνθῶν μόνον δύνανται ν' ἀνακτήσωσι τὴν ἐλευθερίαν των. Ἀνάγκη ν' ἀποσπασθῶσιν ἀπὸ τοῦ δεσπότη αὐτῶν τὸν ζυγὸν δι' ἐτέρου δεσπότη· ἀδιάφορον ποῖος εἶναι αὐτός, ἀρκεῖ

μόνον νὰ εἶναι ἦττον θηριώδης καὶ πλέον πεφωτισμένος, ὥστε νὰ τοῖς προμηθεύσῃ τὰ καθ' ἅπασαν τὴν Εὐρώπην ὑπάρχοντα μέσα πρὸς φωτισμὸν. Ὁ χρώνος θὰ φέρῃ τὰ λοιπά. Ἐὰν τοῦτο ἐγένετο θὰ ἐλογιζόμεθον εὐτυχῆς καθὼ ἐπιζήσας εἰς τοῦτο τὸ monstrum horrendum ingens, τὸ ἐξαχρειώσαν τὸ ὄρακιον τῶν Ἑλλήνων ὄνομα. Μετ' ἀγγαλιᾶσεως δὲ θὰ ἔβλεπα, ἔστω καὶ μακρόθεν, ἡγεμόνα, ὅστις εὐνοῶν ἐν τῇ πατρίδι μου τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας ἤθελε συντελέσει, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, εἰς τὸ μέλλον τῆς Ἑλλάδος μεγαλεῖον.

Εἶπε λοιπὸν εἰς τὸν ἀγαθὸν Παναγιώτην ὅτι μὲ νῦχαρίστησεν ἡ δικαία ἀγανάκτησίς του κατὰ τῶν li falsamente erediti popoli colti. Εἶπέ τῷ ὅτι ἡ τοιαύτη ἀγανάκτησις καὶ ἡ λύπη ὅτι παρήτησα τὴν πατρίδα ἐξήντησαν τὰς δυνάμεις μου καὶ θὰ μοὶ ἀφαιρέσωσιν ὅσον οὖπω καὶ τὴν θέλησιν αὐτὴν τοῦ νὰ διαπραξῶ τι ὠφέλιμον.

Τὴν δ' αὐτοῦ προλιπόντα πόλιν καὶ πῖνας ἀγροῦς πτωχεύει, πάντων ἔστ' ἀνηρότατον.

Ἐχθιστος γὰρ τοῖσι μετέσσεται, οὐς κεν ἴκηται, χρημασίην τ' εἶκων καὶ στυγερῆ πένιν, αἰσχύνει τε γένος, κατὰ δ' ἀγλαῶν εἶδος ἐλέγχει, πάντα δ' ἀτιμία καὶ κακότης ἔπειται. Εἶθ' οὕτως ἀνδρός τοι ἀλωμένου οὐδεμ' ὦρη γίγνεται, οὐτ' αἰδῶς εἰσοπίσω τελέθει.

Ἰδοῦ, καλέ μου φίλε, ἡ σπαραξικάρδιος ἀλλ' ἐκφραστικωτάτη εἰκὼν τῆς φοικτικῆς θέσεως ἐν ἧ εὐρίσκονται ὁ Παναγιώτης, ὁ Κοραῆς καὶ πάντες οἱ ὁπωςδήποτε πεφωτισμένοι Ἕλληνες, οἱ περιπλανώμενοι ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐξευτελιζόμενοι διὰ τῆς ἐν αὐτῇ διαμονῆς των. Ἀλλ' ἀνάγκη νὰ παύσω, διότι αἰσθάνομαι ἤδη σπασμούς καθ' ὅλα τὰ νεῦρά μου. Δ. Β.

ΔΥΟ ΠΡΟΠΟΣΕΙΣ

[Ἀπηγγέλλθησαν ἐν τῷ βολέντι τῇ 21 Μαΐου 1877 πρὸς τὴν ἐπιφανοῦς φιλέλληνας Ἐδουάρδου Φρήμαν συμποσίῳ ὑπὸ τῶν καθηγητῶν τοῦ Πανεπιστημίου.]

Ὁ πρυτανεῦων ἀντιπρύτανις κ. Ε. Κόκκινος προπίνων ὑπὲρ τοῦ κ. Φρήμαν ἀπέτεινε τὴν ἐπομένην προσλαλιάν:

«Φίλοι συνάδελφοι,

Τὸ τρίτον ἤδη ἀπὸ τῆς συστάσεως τοῦ πανεπιστημίου λαμβάνει τὴν εὐχαρίστησιν ὁ σύλλογος τῶν καθηγητῶν αὐτοῦ νὰ προσφέρῃ λιτὴν, ἀλλ' ἐγκάρδιον ξένιον εἰς διαπρεπῆ τῆς πολιτείας τῶν γραμμάτων πολίτην.

Πρὸ τῆσάρων περιπὸν δεκαετηρίδων ἐδεξιώσατο τὸν αἰδίδιμον ἄνδρα, οὕτως τὴν κόνιν καλύπτει ὁ παρακείμενος ἱερὸς τοῦ Κολωνοῦ λόφος.

Τὸν Ὀδοφρεῖδον Μύλλερν διεδέξατο ὁ ἐξοχος φιλόλογος καὶ φιλέλληνας, ὁ ἀειμνηστος Εἰρηναῖος Θεΐριος. Τρίτος ἔρχεται σήμερον ἐν τῇ περιτροπῇ τῶν καιρῶν ὁ σφδρὸς ἡμῶν ξένος καὶ περιφανῆς τῆς κραταιᾶς καὶ ἐλευθέρως Ἀγγλίας

πολίτης, κύριος Ἐδουάρδος Φρεϊμανος, τὴν φιλιαν ἡμῶν πρόσκλησιν μετ' εὐγενοῦς προθυμίας ἀποδεξάμενος.

Κοινὰ μετὰ τῶν προκατόχων ἔχει ὁ προσφιλὴς ἡμῶν ξένος τὰ μεγάλα τοῦ πνεύματος πλεονεκτήματα, τὴν εὐρείαν ἀρχαιομάθειαν καὶ τῆς ἱστορικῆς κριτικῆς τὸ ἀτίμητον γέρας. Κοινὴν ἔχει τοῦ ἥθους τὴν πίστιν καὶ τὸν ἔνθεον ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς ἐλευθερίας ζῆλον. Καὶ αὐτοῦ τὴν ψυχὴν ἐμπνέει ἰσχυρὸν φιλελληνισμοῦ αἶσθημα, οἷον ἰδίως ἐθερμάνεν ἀπὸ τῆς πρώτης τοῦ βίου νεότητος ἄχρι τῆς τελευτῆς τὴν μεγάλην τοῦ Θεοσίου καρδίαν. Ὁ φιλελληνισμὸς τοῦ Θεοσίου καὶ τῶν μεγάλων αὐτοῦ συγχρόνων, τοῦ Βύρωνος, τοῦ βασιλέως Λουδοβίκου, τοῦ Σιατωβριάντου καὶ τῶν λοιπῶν ἐν Ἀγγλίᾳ, ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Γαλλίᾳ συναδέλφων αὐτῶν, ἐξεδηλώθη ἐν ἐποχῇ, ἐν ἣ μάλιστα ἀνέτελλεν εἰς τὸ στερέωμα τῆς εὐρωπαϊκῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς ἐλευθερίας ὁ ἀστήρ.

Τὸ γόητρον, τὸ ὁποῖον ἐνέσταξεν εἰς τὴν φαντασίαν τῶν συγχρόνων ἢ ἀνάστασις νεκροφανοῦς ἔθνους, ἐξέτεινε τὸν ὀρίζοντα τῶν ἐλπίδων καὶ τῶν προσδοκιῶν εἰς ἀπώτατα σημεῖα, εἰς τὰ ὁποῖα δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ ἐν τῇ πρώτῃ περιόδῳ τοῦ πολιτικοῦ αὐτοῦ βίου τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος.

Ἡ βραδύτης τῆς ἱστορικῆς ἀναπτύξεως ἡλάττωσε τὸν ἀριθμὸν τῶν φιλελλήνων, κατέστησεν ὄμως θετικώτερον τὸν φιλελληνισμὸν τῶν ἐπιγόνων. Μεταξὺ τῶν εὐαριθμῶν, ἀλλὰ πιστῶν αὐτοῦ ἀποστόλων ἐπισημοτάτην κατέχει θέσιν ὁ μεγάτιμος ἀνὴρ, οὗτινος τὴν ἐν ἡμῖν παρουσίαν περιχαρεῖς σήμερον πανηγυρίζομεν.

Ὁ ξένος ἡμῶν ἀπέδειξε διὰ πολλῶν καὶ ἐμβριθῶν συγγραφῶν καὶ ἰδίως διὰ τῆς λαμπρᾶς ἱστορίας τῶν ἑλληνικῶν δημοσπονδιῶν, ὡς καὶ διὰ τῶν νεωτάτων αὐτοῦ περὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ζητήματος πραγματειῶν, ὅτι ἡ φωνὴ τῆς ἀνθρωπίνης σοφίας, ὅταν ἐξυπηρετῇ τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην, περιτίθεται ἑαυτῇ πειθῶ ἐπὶ τοῦ πνεύματος καὶ τῶν ψυχῶν ἡμῶν, ἣν δὲν δύναται νὰ ματαιώσῃ οὔτε τῆς τυραννίας ἢ βίας, οὔτε ἡ ἀείποτε ἀνεπαρκῆς τῆς διπλωματίας πολυπραγμοσύνη.

Ἐν τῷ ὠραίῳ ἐπιλόγῳ τῆς περὶ τῆς ἑλληνικῆς συμπολιτείας συγγραφῆς προλέγει μετὰ προφητικῆς αὐθεντείας, ἣν ἐμποιεῖ μόνῃ ἢ σεμνῇ τῆς ἱστορίας Μοῦσα εἰς τοὺς ἀληθεῖς αὐτῆς μύστας, τὴν κατάλυσιν τῆς ὀθωμανικῆς τυραννίας, καὶ διαγράφει ὡς ὅρον διὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐλευθερίας, τῆς εὐνομίας καὶ τῆς τάξεως εἰς τὰς ὠραίας χώρας τῆς Βυζαντινῆς Χερσονήσου, τὸν σεβασμὸν τῶν ἀμοιβαίων δικαιωμάτων μεταξὺ τῶν διαφόρων ἔθνων, τῶν οἰκούντων τὴν Χερσονήσον ταύτην.

Ἡ εἰρηνικὴ τῶν διαφόρων λαῶν μετ' ἀλλήλων

συμβίωσις ἀπαιτεῖ, κατὰ τὴν ὁρθὴν τοῦ κλεινοῦ συγγραφῆως κρίσιν, ἵνα ἕκαστος αὐτῶν λάβῃ ἐν τῷ διαμερισμῷ τῆς καταρροῦσης ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας τὴν χώραν, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔχει ἰσχυρὸν ἐκ τῆς ἱστορίας δικαίωμα.

Ματαίως ἐζήτησεν ἡ διπλωματία τὴν διόρθωσιν τῆς ἀφορήτου καταστάσεως τῆς Τουρκίας ἐν τῇ ἰσονομίᾳ τῶν ὀθωμανῶν μετὰ τῶν χριστιανῶν. Εἰς πολίτευμα, στηριζόμενον ἐπὶ τῆς κατακτῆσεως, ἢ ἀπόθεσις τῆς τυραννίας, ὅταν μάλιστα συμπλέκηται καὶ μὲ τὸν γόρδιον δεσμὸν τῆς θρησκευτικῆς ἀντιθέσεως, εἶναι διὰ τὴν δυναστεύουσαν φυλὴν καὶ θρησκείαν ὄρος ἀνθρωπίνως ἀδύνατος. Καὶ οἱ εὐφρεῖς τῆς ἐποχῆς ἡμῶν διπλωμάται δεινῶς καταπειράζουσι τῆς εἰς τὴν ἐμβρίθειαν αὐτῶν πίστεως τοῦ εὐρωπαϊκοῦ κοινοῦ, ὑποθέτοντες, ὅτι εἶναι δυνατόν ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν νὰ ἐπαναληφθῇ ὑπὸ βαρβαροῦ φυλῆς καὶ ὑπὸ πονηρᾶς κυβερνήσεως τὸ λαμπρότατον τῆς αὐταπαρνήσεως παράδειγμα, τὸ ὁποῖον ἔδοσαν ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἑλλάδι ὁ Ἰσάας, ὁ Λυδιάδας καὶ ὁ Ἀριστόμαχος, ἀποθέμενοι τὴν τυραννίδα τῆς ἰδίας ἕκαστος πόλεως καὶ καλέσαντες τὰ πλήθη εἰς πραγματικὴν ἰσονομίαν.

Μὴ τυχὸν ἐλπίζουσιν οἱ θερμοὶ τῆς ὀθωμανικῆς χρηστότητος συνήγοροι, ὅτι τὰ περὶ ἰσονομίας προγράμματα τῆς τουρκικῆς κυβερνήσεως θέλουσι ποτὲ ἀπαθανατισθῆ ὑπὸ ἱστορικῶν, οἷοι ὁ Πολύβιος καὶ ὁ Φρεϊμανος, οἵτινες περιέβαλον διὰ τῶν ἐπαίνων καὶ τοῦ θαυμασμοῦ αὐτῶν τὴν ἀτίμητον ἐκείνην πρᾶξιν τῶν μεγαλοψύχων παρβατῶν τῆς τυραννίδος; Ἐπέχομεν νὰ πιστεύσωμεν εἰς τόσῃ τῆς γνώμης ἀφέλειαν.

Ἐν τούτοις ἐκ τοῦ ἐπιλόγου τῆς συγγραφῆς τοῦ ξένου ἡμῶν ἐνουμίζομαι, ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ καταλύσω καὶ ἐγὼ τὸν λόγον διὰ τοῦ προσήκοντος ἐπιλόγου.

Πέπεισμα ὅτι συμμορφοῦμαι πρὸς τὴν κοινὴν ἀπάντων ἐπιθυμίαν, παρακαλῶν ὑμᾶς νὰ ἐκπίητε μετ' ἐμοῦ τὴν πρόποσιν ἣν λαμβάνω τὴν τιμὴν νὰ προτείνω ὑπὲρ τῆς ὑγείας καὶ τῆς εὐημερίας τοῦ ἐξαιρέτου τῆς ἀρχαίας καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος φίλου, τοῦ κ. Ἐδουάρδου Φρεϊμανου.»

Εἰς ταῦτα ἀπήντησεν ὁ κ. Φρῆμαν τὰ ἐξῆς :

«Ἐρῶτον μὲν, ὦ ἄνδρες καθηγηταί, μεγίστην ὑμῖν χάριν ὀφείλω τοιαύτης τῆς ὑμετέρας εἰς ἐμὲ εὐνοίας διαδηλώσεως, διαδηλώσεως οὕτω λαμπρᾶς, οὕτως ἀέλπτου, οὕτως ὑπερβαλλούσης πάντα ὅσα ὑπὲρ τῆς ἱστορίας, ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας τῆς τε Ἑλλάδος καὶ πάντων τῶν ἐν τῇ ἀνατολικῇ Εὐρώπῃ χριστιανικῶν λαῶν πειρᾶσθαι ἐτόλμησα. Διότι δὲν εἶναι σμικρὰ ἡ τιμὴ ἀνδρὶ ξένῳ, ἀνδρὶ ἰδιώτῃ, ἀνδρὶ οὔτ' ἐν πολιτείᾳ, οὔτ' ἐν αὐλῇ, οὔτ' ἐν πανεπιστημίῳ ἀρχῆς τινος ἀξίωμα φοροῦντι, ὑπὸ τοιούτων ἀνδρῶν τοιοῦτοτρόπως νὰ ξενίζηται, τοιούτων ἀνδρῶν διάδοχος νὰ νομίζηται. Σπάνιον, ὡς ἀκούω, εἶναι τὸ

βραβεῖον, ἀλλ' ὅσω σπανιώτερον τόσω τιμιώτερον. Ἄγγλων γὰρ πρῶτος πάντων ἀνθρώπων μετὰ ἀνδρᾶς δύο ἐν τοῖς πρώτοις αἰοδίμοις τρίτος τοιαύτης τιμῆς, τοιαύτης μακάρων εὐωχίας ὑπὸ τοῦ ἐν Ἀθήναις πανεπιστημίου ἀξιούμαι. Πρῶτος τῶν ἐμῶν συμπατριωτῶν, πρῶτος τῶν τῆς ἐμῆς γενεᾶς ἀνδρῶν, τοῦτο καὶ τοιοῦτο τῆς ὑμετέρας φιλοφροσύνης τεκμήριον, οὐ τοιούτων ἐμαυτὸν ἀξιῶν, τῇ προπούσῃ χαρᾷ, μετὰ τῆς προπούσης εὐχαριστίας, ὑμέτερος ξένος δέχομαι. Φίλον, ὃ πρῶτανι, ἐμὲ ἐλέξατε καὶ τῆς ἀρχαιοτέρας καὶ τῆς νεωτέρας Ἑλλάδος· τοῦτο δὴλα δὴ ἐλέξατε ἀληθέστατον· διότι δὲν εἶναι φίλος τῆς ἀρχαιοτέρας Ἑλλάδος, ὅστις δὲν εἶναι φίλος καὶ τῆς νεωτέρας. Ὅστις, ὡς ἐγὼ νομίζω, καταφρονεῖ τῶν νεωτέρων δὲν γνωρίζει τὰ ἀρχαιότερα· ὅστις καταφρονεῖ τῶν ἀρχαιότερων δὲν γνωρίζει τὰ νεώτερα. Πολλὰ ἐν ταύτῃ τῇ ὑμετέρᾳ Ἑλλάδι εἶδον καλὰ, πολλὰ ἀρχαῖα, πολλὰ θαυμάσια. Ἄλλ' ἐν μείζον πάντων εἶδον—καλλίτερος γὰρ ἀνὴρ πάντων τῶν λίθων—εἶδον τὸν πανύστατον τῶν πάλαι ἡρώων, τὸν ἔτι ζῶντα Κωνσταντῖνον Κανάρην. Αὕτη ἡ πόλις, αὐταὶ αἱ λιπαρὰ καὶ αἰοιδίμοι τῆς Ἑλλάδος ἔρεισμι· Ἀθῆναι, δὲν εἶναι μόνον ἡ τοῦ Σόλωνος, ἡ τοῦ Περικλέους, ἡ τοῦ Δημοσθένους πόλις· εἶναι καὶ ἡ τοῦ Ἀδριανοῦ, ἡ τοῦ Ἡρώδου· εἶναι ἡ πόλις ἐν ἣ Ἀδριανὸς τὴν ἐνιαύσιον ἤρξεν ἀρχῆν, ἐν ἣ αὐτὸς ὁ Κωνσταντῖνος, ᾧ σήμερον ἐορτὴν ἐορτάζετε, Ῥωμαίων βασιλεὺς, πάσης τῆς οἰκουμένης αὐτοκράτωρ, ὡς περ Νικίας ἢ Φωκίων, τὴν στρατηγίδα ἐφόρει τιμῆν. Πόλις εἶναι αὕτη, ἧς ἐφείσατο Ἀλάριχος, πόλις ἦν κατεκόσμησεν Εἰρήνην, πόλις, ἧς ἐκυρίευσαν οἱ περίφημοι ἐκείνοι δοῦκες, ὧν περ νεωτέρους τίτλους ὁ μέγας Ἄγγλος ποιητῆς Θεοῦ τῷ παλαιῷ οὐχὶ ἀδίκως μετέδωκε· πόλις εἶναι αὕτη, ἦν ἀπὸ βαρβάρων δεδουλωμένην τὰ λαμπρὰ ἔργα Ἑλλήνων τε καὶ φιλελλήνων ἐν τοῖς τῶν πατέρων χρόνοις ἠλευθέρωσαν· πρωτεύουσα εἶναι νέας βασιλείας, ἦν πάντες ἐλπίζομεν, οὐ μόνον τῆς Ἀττικῆς, τῆς Πελοποννήσου, τῆς Ἀκρνανίας, τῆς Κερκύρας, ἀλλὰ καὶ τῆς Ἡπείρου, τῆς Θεσσαλίας, τῆς Χαλκιδικῆς, τῆς Κρήτης, πασῶν τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ πελάγει νήσων πρωτεύουσα ἰδεῖν. Βλέπω πρὸς τὸν Παρθενῶνα, πρὸς τὰ προπύλαια, καὶ τῆς ἡμέρας ἐκείνης μέμνημαι, ἥ περ Βασίλειος ὁ Βουλγαροκτόνος ἐθριάμβευσεν, ἥ περ Θεῶ καὶ τῇ Παναγίᾳ ἐν τῷ τῆς Παναγίας ἐν τῇ ἀκροπόλει ἔτι ἀποροθήτω ναῷ εὐχὰς καὶ εὐχαριστήρια ἐτελείωσεν. Ἐκείνων τε μέμνημαι τῶν ἡμερῶν, αἷς Ἑλληνές τε καὶ φιλέλληνες περὶ ἐκείνης τῆς παλαιᾶς ἀκροπόλεως ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος ἐλευθερίας λαμπρῶς ἠγωνίσαντο. Ἐκείναις ἐν ἡμέραις ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἀνεξαρτησίας ἠγωνίσαντο πολλοὶ ἐκ τῆς ἐμῆς πατρίδος ἄνδρες ἀγαθοὶ καὶ αἰοιδίμοι· καὶ μὴ πιστεύετε, ὃ ἄνδρες Ἑλληνες, καὶ

νῦν πολεμίαν τοῖς Ἑλλησι, πολεμίαν τοῖς ἄλλοις τῆς Ἀνατολῆς χριστιανικοῖς λαοῖς εἶναι τὴν τῆς Ἀγγλίας καρδίαν· οὐ μὰ τοὺς ἐν Ναυαρίνῳ ὑπὲρ τῆς τῶν Ἑλλήνων ἐλευθερίας προιδυνεύσαντας Ἄγγλους· οὐ μὰ τὰ μεγάλα δόγματα τοῦ Βύρωνος, τοῦ Κοχράνου, τοῦ Γόρδωνος, οὐ μὰ Χάστιγγα ἐν τῇ Καρτερίᾳ του, οὐ μὰ τὸν ἀρτίως ἐν ὑμῖν τεθηνηκότα γέροντα Γώρτσον· ἡ φωνὴ τῶν τοὺς Τούρκους προσκυνοῦντων Ἰουδαίων δὲν εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἀγγλίας· ἡ φωνὴ τοῦ τοὺς τάλαιπώρους Κρήτας νηλεῶς προδόντος δὲν εἶναι ἡ φωνὴ τῆς Ἀγγλίας· τότε ἀκούετε τῆς τοῦ μεγάλου ἀγγλικοῦ λαοῦ φωνῆς, ὅταν ὁ τῶν νῦν Ἄγγλων πρῶτος, ὁ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης πρόμαχος, ὁ περίφημος καὶ φιλέλλην Γλάδστον, ὑπὲρ τῆς ἀληθείας καὶ τῆς δικαιοσύνης δημηγορῇ· ταῦτα ἴσως ἀρκετὰ εἶναι· ἀλλ' αἰεὶ ταύτης μεμνήσομαι τῆς ἡμέρας, καὶ αὖθις καὶ αὖθις τῆς ὑμετέρας εἰς ἐμὲ καὶ εἰς τὴν ἐμὴν πατρίδα εὐνοίας τε καὶ φιλοφροσύνης μεγίστην ὑμῖν χάριν ἀξιῶσω.»

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

* * Διὰ τὴν κινήσῃ τις δίκην, ἀπαιτοῦνται πολλὰ πράγματα· πρῶτον δικαία ὑπόθεσις, δεύτερον καλὸς δικηγόρος, τρίτον καλὰ ἀποδείξεις, τέταρτον καλοὶ δικασταὶ, καὶ πέμπτον εὐνοϊκὴ τύχη· τοσοῦτον δὲ σπάνιον εἶνε νὰ ἐπιτύχῃ τις ἠνωμένας τὰς συνθήκας ταύτας, ὥστε συμβουλεύω πάντας ν' ἀκολουθῶσι τὸ τοῦ Εὐαγγελίου· «Καὶ τῷ θέλοντί σοι κριθῆναι, καὶ τὸν χιτῶνά σου λαβεῖν, ἄφες αὐτῷ καὶ τὸ ἱμάτιον»· διότι οὕτω θὰ κερδίσῃς τὴν ἡσυχίαν τοῦ πνεύματός σου, καὶ τὰ δικαστικά ἐξοδα ὡς ἐπίμετρον. (Ε. Λαβουλαί).

* * Ὅτε μᾶς καταλαμβάνει ἡ φιλοδοξία, μᾶς ἀποχαιρετᾷ ἡ φρόνησις!

* * Ὁ ὑποψήφιος βουλευτῆς καθείργει τὴν συνείδησίν του μὲ διπλοῦν κλεῖθρον τὴν προτεράϊαν τῆς ἐκλογῆς, καὶ συχνάκις δὲν τὴν ἀναλαμβάνει πλέον.

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ἐνωσις τῶν κομμάτων.

Τέλος πάντων ἡ Βουλὴ τῶν Ἑλλήνων ἠξίωσε νὰ μιμηθῇ καὶ ἐν τῶν παραδειγμάτων τῶν προκατόχων αὐτῆς Βουλῶν τῶν ἐπὶ τοῦ Μεγάλου Ἀγῶνος. «Ὅσάκις, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν Ἱστορικῶν Ἀγαπήσεων, ἀνεφύοντο περιστάσεις διαιροῦσαι θερμῶς τὰς γνώμας, αἱ συνδριάσεις διεκόπτοντο καὶ οἱ ἀντιπρόσωποι ἐκάστου τῶν τριῶν τμημάτων, συνασπιζόμενοι περὶ τὸν ἐγκριτώτερον αὐτῶν, συνίστων ἐπιτροπὴν· αἱ τρεῖς δ' ἐπιτροπαὶ συσκεπτόμεναι καὶ